

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

підготовки бакалавра
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»

ЛУЦЬК 2024

Силабус освітнього компонента «Теорія міжнародних відносин» підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес».

Розробник: к. політ. н., доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Євгенія Вознюк

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу,
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Є. В. Вознюк

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 Міжнародні економічні відносини, Міжнародний бізнес бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 2024-2025
		Семестр – 2-ий
		Лекції – 36 год.
		Семінарські – 24 год.
		Самостійна робота – 80 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Англійська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я: Євгенія ВОЗНЮК

Науковий ступінь: кандидат політичних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент, завідувач кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Контактна інформація: Voznyuk.Yevhenija@vnu.edu.ua, 0958654410.

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Освітній компонент (ОК) циклу загальної підготовки «Теорія міжнародних відносин» має проблемно-теоретичний характер, передбачає ознайомлення здобувачів із філософсько-теоретичними передумовами формування сучасних парадигм і теорій міжнародних відносин, з міжнародними відносинами як соціально-політичним явищем. Змістом курсу є також визначення структури міжнародних відносин, учасників

міжнародних відносин, інструментів міжнародної політики, зовнішньої політики держав і зовнішньополітичного процесу, міжнародної системи, міжнародного співробітництва, міжнародних конфліктів, міжнародної безпеки, права і моралі в міжнародних відносинах, міжнародного порядку.

2. Мета та завдання навчальної складової

Мета ОК – розкрити зміст ключових понять і концептуальних підходів, на яких базується вивчення міжнародних відносин, а також надати знання про систему та структуру міжнародних відносин, методи та форми міжнародної взаємодії.

Основні завдання ОК: з'ясувати основні поняття та сутність міжнародних відносин, концепції теорії міжнародних відносин, зміст основних категорій, методологію та методи аналізу міжнародних відносин, суб'єктів міжнародних відносин, цілі та засоби їх діяльності, види та форми міжнародного співробітництва; вміти науково правильно застосовувати методи наукового дослідження, самостійно інтерпретувати інформацію про реальні події у сфері міжнародних відносин, орієнтуватися в основних тенденціях і проблемах розвитку глобальної міжнародної системи, прогнозувати розвиток міжнародних явищ і процесів.

3. Результати навчання (Компетентності).

Загальні компетентності (ЗК)	Ефекти	Код критерію
	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	ЗК 3
	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК 5
	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ЗК 10
	Здатність працювати в команді.	ЗК 11
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 12
Фахові компетентності (ФК)	Ефекти	Код критерію
	Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.	ФК 1
	Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.	ФК 2
	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	ФК 8
	Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у	ФК 9

	міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	
	Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	ФК 10
	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	ФК 11
	Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.	ФК 14
	Ефекти	Код критерію
Програмні результати навчання (ПРН)	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	ПРН 1
	Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	ПРН 4
	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	ПРН 5
	Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.	ПРН 8
	Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.	ПРН 10
	Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	ПРН 15
	Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	ПРН 16
	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	ПРН 17
	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на	ПРН 18

	основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	
	Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.	ПРН 20
	Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.	ПРН 21
	Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	ПРН 22
	Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	ПРН 23
	Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.	ПРН 25

4.5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки про міжнародні відносини						
Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука.	9	2	2	4	1	ДС/6
Тема 2. Проблема методу в теорії міжнародних відносин.	6	2		4		ДС/6
Тема 3. Основні напрямки історичного розвитку теорії міжнародних відносин.	9	2	2	4	1	ДС/6
Тема 4. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних відносин.	6	2		4		ДС/6
Разом за змістовим модулем 1	30	8	4	16	2	24
Змістовий модуль 2. Міжнародні відносини як суспільне явище						
Тема 5. Сутність міжнародних відносин.	9	2	2	4	1	ДС/6, ТР/6
Тема 6. Структурні особливості міжнародних відносин.	6	2		4		
Тема 7. Учасники міжнародних відносин.	9	2	2	4	1	РЗ/6
Тема 8. Інтереси та цілі учасників міжнародних відносин.	8	2		4		ІРС/8
Тема 9. Інструменти міжнародної політики.	6	2		4		
Тема 10. Зовнішня політика та зовнішньополітичний процес.	9	2	2	4	1	ДС/6
Разом за змістовим модулем 2	47	12	8	24	3	32
Змістовий модуль 3. Явища та процеси в міжнародних відносинах						
Тема 11. Міжнародна система.	10	2	2	5	1	РМГ/6
Тема 12. Міжнародні конфлікти.	10	2	2	5	1	РМГ/6
Тема 13. Міжнародна безпека.	10	2	2	5	1	ІРС/6
Тема 14. Право і мораль у міжнародних відносинах.	9	2	2	5		ДС/8
Тема 15. Міжнародний порядок.	7	2		5		
Тема 16. Геополітичні моделі сучасних світових систем.	9	2	2	5		ДС/6

Тема 17 Міжнародне співробітництво.	10	2	2	5	1	SGW/6,
Тема 18. Сучасні глобальні процеси.	8	2		5	1	TR/6
Разом за змістовим модулем 3	73	16	12	40	5	44
Всього годин/Балів:	150	36	24	80	10	100

**Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.*

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає теоретичне вивчення питань, пов’язаних з темами лекційних занять, які не входили до теоретичного курсу, або розглядалися дуже коротко, їх поглиблене вивчення за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, ознайомлення з літературою для підготовки до семінарських занять.

Елементи самостійної роботи студента

Елементи самостійної роботи студента	К-сть годин
Аналіз рекомендованої літератури	30
Проведення досліджень	7
Збір даних	7
Аналіз та інтерпретація даних	7
Виконання завдань та виконання домашнього завдання	15
Підготовка доповідей / презентацій	14
Всього	80

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування лекцій є обов’язковим, запізнення на заняття неприпустимі (свідчать про неорганізованість та неповагу до студента), але не караються.

З об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах тощо) навчання може проходити в цей період в онлайн-формі або за індивідуальним планом за погодженням з викладачем.

В умовах воєнного стану чи карантинних обмежень навчальний процес в університеті може здійснюватися за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams.

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списання. Плагіат та копіювання під час виконання письмових робіт (зокрема, з використанням мобільних пристроїв) є грубим

порушенням принципу академічної доброчесності та є неприпустимим у процесі вивчення курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі теоретичні завдання здаються в день семінару. Працюючі студенти погоджують графік виконання завдань з викладачем. Пропущені заняття пропускаються тільки за наявності підтвердження поважної причини пропуску (довідка про відсутність через хворобу або заява про необхідність пропуску занять).

Якщо студент пройшов навчання та отримав відповідний Сертифікат, то тема/теми дисципліни або модульних контрольних робіт (робот) можуть бути зараховані (залежить від тематики навчання та визначається окремо в кожному окремому випадку).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль у формі заліку регламентується Положенням про організацію навчального процесу за першим (бакалавр) та другим (магістерський) рівнями у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови виконання студентом видів навчальної роботи, визначених програмою. Якщо здобувач освіти не відвідав частину занять (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття та отримати ту кількість балів, яка була визначена за пропущені теми під час консультацій. У день проведення оцінювання викладач фіксує у звіті суму поточних балів, набраних студентом під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Якщо під час поточної роботи студент набрав менше 60 балів, залік складається під час погашення академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість залікових балів під час погашення академічної заборгованості – 100.

Питання для самоконтролю та підготовки до заліку:

1. Сутність теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин як наука.
2. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин.
3. Загальнонаукові методи дослідження міжнародних відносин.
4. Історичні методи в міжнародних дослідженнях.
5. Методи ситуаційного аналізу в дослідженні міжнародних відносин.
6. Експлікативні методи дослідження міжнародних відносин.
7. Прогностичні методи дослідження міжнародних відносин.
8. Витоки теорії міжнародних відносин в Стародавні часи.

9. Витоки теорії міжнародних відносин в період Середньовіччя.
10. Витоки теорії міжнародних відносин в період Нового часу.
11. Сучасні теорії міжнародних відносин
12. Фактори формування міжнародних відносин.
13. Поняття та структура міжнародної системи.
14. Середовище системи міжнародних відносин.
15. Основні види міжнародних систем та їх коротка характеристика.
16. Учасники світової політики та міжнародних відносин.
17. Держава як головний суб'єкт міжнародних відносин.
18. Міжнародні організації як суб'єкт міжнародних відносин.
19. Транснаціональні корпорації як нові міжнародні суб'єкти в умовах глобалізації.
20. Інтереси, цілі та засоби суб'єктів міжнародних відносин.
21. Влада як інструмент світової політики. Сутність і параметри потужності.
22. Дипломатія як інструмент світової політики. Форми дипломатичної діяльності.
23. Міжнародна пропаганда: сутність, мета, напрями, типологія.
24. Роль сили, пропаганди, дипломатії в сучасних міжнародних відносинах.
25. Сутність поняття «зовнішня політика».
26. Фактори формування, цілі та засоби зовнішньої політики.
27. Національний інтерес як основа формування зовнішньої політики держави.
28. Сутність і структура зовнішньополітичного процесу, механізм прийняття зовнішньополітичних рішень.
29. Сутність і структура міжнародного конфлікту.
30. Типологія міжнародних конфліктів.
31. Фази розвитку міжнародного конфлікту.
32. Основні стратегії поведінки в конфлікті.
33. Механізм і шляхи врегулювання міжнародних конфліктів.
34. Сутність та параметри безпеки.
35. Основні загрози безпеці.
36. Національна безпека.
37. Колективна безпека.
38. Міжнародна безпека.
39. Основні види безпеки (політична, економічна, екологічна та ін.), їх коротка характеристика.
40. Основні засоби забезпечення та механізм підтримання безпеки.
41. Зміст і форми міжнародного співробітництва.
42. Особливості правового регулювання міжнародних відносин.
43. Проблема моралі в міжнародних відносинах.
44. Взаємодія права і моралі в міжнародних відносинах.
45. Геополітичні моделі сучасної світосистеми.

46. Основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин.
47. Міжнародний порядок: сутність поняття, основні виміри та форми.
48. Історичні типи міжнародного порядку.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	не зараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Bachtler J., Méndez C., Vironen H. Regional development and policy in Europe Contributions for the debate in Latin America. *Collection Studies No 2. EUROSOCIAL Programme. Madrid. 2014. 88 p.*
2. Baylis J. The Globalization of World Politics : An Introduction to International Relations 7-th ed. Oxford, United Kingdom; New York : Oxford University Press, 2017. 610 p. URL: <https://www.abs.edu.gh/wp-content/uploads/2022/10/Main-textbook-The-Globalization-of-World-Politics.pdf>
3. Burchill Scott, Linklater Andrew, Devetak Richard, Donnelly Jack, Paterson Matthew, Reus-Smit Christian and True Jacqui Theories of International Relations. Third edition. URL: <http://lib.jnu.ac.in/sites/default/files/RefrenceFile/Theories-of-IR.pdf>
4. International relations *Britannica* URL: <https://www.britannica.com/topic/international-relations>
5. Key Theories of International Relations URL: <https://online.norwich.edu/online/about/resource-library/key-theories-international-relations>
6. McGlinchey S. and Gold D. International Relations Theory *E-International Relations*. URL: <https://www.e-ir.info/2017/01/09/international-relations-theory/>
7. McGlinchey S. International Relations Theory. URL: https://www.e-ir.info/publication/international-relations-theory/#google_vignette
8. McGlinchey Stephen, Walters Rosie and Gold Dana. Introducing the Major International Relations Theories. *E-International Relations*. URL: https://www.e-ir.info/publication/international-relations-theory/#google_vignette

ir.info/2024/12/29/introducing-the-major-international-relations-theories/#google_vignette

9. Politics and Religion URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/politics-and-religion>
10. Steger M. B. Globalization : A Very Short Introduction. 4th ed. Oxford, United Kingdom; New York, USA : Oxford University Press, 2017. 148 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/354183442_Globalization
11. Stephen J. A. Ward. Classical Liberal Theory in a Digital World. 2021. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/9781118591178.ch1>
12. Theories of International Relations: A Definitive Guide URL: <https://jgu.edu.in/blog/2024/02/21/theories-of-international-relations/>
13. Vozniuk Ye. Basic Models of Protection and Functioning of the Ukrainian Border in Modern Geopolitical Realities : a View from Ukraine. *European Spatial Research and Policy* Vol. 29, Number 1 (2022) P: 79-96. DOI:10.18778/1231-1952.29.1.04.
14. Vozniuk Ye. Evolution from the Concept «Zero Problems with Neighbors» to the Practice «Zero Neighbors without Problems» : the Role of Neo-Ottomanism. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. №2(8). 2020. С. 46-56.
15. Vozniuk Ye. Information Terrorism as a Modern Threat for Information Security of European States. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. №1(5). 2019. С. 34-42.
16. Vozniuk Ye. International Information Security *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Volume 11, issue 01. 429 pages. DOI: 10.33543/1101.
17. Vozniuk Ye. The Impact of the 4.0 Technological Revolution on the Hybrid War of the Russian Federation in Ukraine. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Special Issue (12/02-XXX.). 2022. P.159-164.
18. Vozniuk Ye. The Influence of the Information Society Development on Political Ideologies. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate*. 11(1). 2021. DOI: 10.24917/26578549.11. 1.2.
19. Vozniuk Ye. Turkey's Middle East Policy: Vectors, Aims and Results *Studia Politica. Romanian Political Science Review*. vol. XXI, no. 2, 2021. P. 577-601.
20. Zimmermann Hubert, Elsinger Milena and Burkhardt Alex International Relations. Theories in Action URL: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-assets/140730_book_item_140730.pdf

21. Вознюк Є. SWOT-аналіз стану інформаційної безпеки України. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*, 22(30). 2021. DOI: 10.31392/pnspd.v22i30.1147. С. 116-123.

22. Вознюк Є. Європейський омбудсмен, Європейський інспектор із захисту даних, Охорона здоров'я, Права людини *Європейський Союз: навч. посіб.* / А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін. ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: Освіта, 2020. 600 с.

23. Вознюк Є. Інформаційний тероризм VS міжнародна безпека : монографія. Луцьк : Вежа-друк, 2021. 370 с.

24. Вознюк Є. Кібербезпека в умовах російської агресії *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Міжнародні відносини. №2 (406)*. 2020.